

Силабус
освітньої компоненти
Технології soft skills
2026-2027 навчальний рік

Освітня програма «Соціальна робота та соціальна педагогіка»
Спеціальність ІІО Соціальна робота та консультування
Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Викладач	Афузова Ганна Валеріївна, к. психол. н., доцент кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/faculties/fdsso/structure-fdsso/kaf-social-pedagogy
Контактний тел.	
Е-mail викладача:	hv_afuzova@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Четвер: 16.00-17.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні/семінарс ькі/лабораторні заняття	Самостійна робота	звітність
5/150 (денна і заочна)	22 / 8	18 / 10	110 / 132	залік

Семестр: осінній.

Мова навчання: українська.

Ключові слова: soft skills, комунікація, емоційний інтелект, командна робота, конфлікт-менеджмент, критичне мислення, креативність, самоорганізація, лідерство, презентаційна майстерність.

Мета та предмет курсу:

Мета курсу – формування здатності усвідомлено діагностувати, розвивати й застосовувати комплекс м'яких навичок у навчальній, професійній та громадській взаємодії: ефективно комунікувати, слухати й надавати зворотний зв'язок; розпізнавати емоції та регулювати власний стан; співпрацювати й виконувати різні командні ролі; конструктивно розв'язувати конфлікти; критично й креативно мислити; приймати обґрунтовані рішення; планувати час і професійний розвиток; презентувати ідеї; діяти етично, інклюзивно та соціально відповідально.

Предмет курсу – технології діагностики, цілеспрямованого розвитку, застосування та рефлексивного оцінювання особистісних, комунікативних, когнітивних, організаційних і командно-лідерських навичок фахівця соціальної сфери.

Компетентності та програмні результати навчання:

Програмні компетентності:

ІК-1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- ЗК-3.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК-4.** Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК-5.** Здатність планувати та управляти часом.
- ЗК-7.** Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК-11.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК-12.** Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК-13.** Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК-15.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ФК-14.** Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.
- ФК-15.** Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.
- ФК-16.** Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.
- ФК-18.** Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

Результати навчання:

- ПР-3.** Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.
- ПР-6.** Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.
- ПР-17.** Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й насажувати клієнтів.
- ПР-21.** Демонструвати толерантну поведінку, виявляти повагу до культурних, релігійних, етнічних відмінностей, розрізняти вплив стереотипів та упереджень.
- ПР-22.** Демонструвати уміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.
- ПР-28.** Застосовувати доцільні комунікативні засоби в процесі постановки та розв'язання соціально-педагогічних проблем.
- ПР-29.** Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.
- ПР-30.** Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, зокрема, демонструвати лідерські якості.
- ПР-31.** Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
- ПР-32.** Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Зміст курсу:

Змістовий модуль 1. Самопізнання, комунікація і саморегуляція в контексті soft skills.

Тема 1. Soft skills як ресурс професійної дієздатності. Поняття, ознаки й сучасні класифікації soft skills. Їх зв'язок із професійними компетентностями, цінностями та етикою соціальної роботи. Навичка як поведінковий репертуар, що піддається спостереженню й розвитку. Самооцінювання, зворотний зв'язок і постановка індивідуальних цілей за моделлю SMART. План і портфоліо розвитку навичок.

Тема 2. Професійна комунікація й активне слухання. Комунікативний намір, контекст, бар'єри та викривлення повідомлення. Вербальна, невербальна й паравербальна комунікація. Відкриті запитання, уточнення, перефразування, відображення почуттів, резюмування. Емпатія, довіра, професійні межі та клієнтоцентрована мова. Цифровий етикет, доступність і безпечна комунікація.

Змістовий модуль 2. Команда, фасилітація і конфлікт-компетентність

в контексті soft skills.

Тема 3. Емоційний інтелект, саморегуляція і життєстійкість. Розпізнавання й називання емоцій, усвідомлення тригерів, потреб та автоматичних реакцій. Керування імпульсом і відновлення працездатності. Техніки заземлення, дихальної саморегуляції, когнітивного переосмислення й самоспівчуття. Емоційна компетентність у взаємодії з клієнтами. Межі самодопомоги, супервізія та профілактика професійного виснаження.

Тема 4. Командна взаємодія та фасилітація. Відмінності групи й команди, етапи командного розвитку, цілі, правила та психологічна безпека. Командні ролі, розподіл відповідальності й координація. Конструктивний зворотний зв'язок. Інструменти фасилітації Brainstorm, 1–2–4–All, World Café, Fishbowl і dot-voting. Інклюзивність участі та оцінювання командного процесу.

Змістовий модуль 3. Мислення, рішення і самоорганізація в контексті soft skills.

Тема 5. Конфлікт-компетентність і переговори. Структура, динаміка та функції конфлікту. Стили поведінки і свідомий вибір стратегії. Позиції, інтереси, потреби та критерії справедливого рішення. Ненасильницька комунікація: спостереження, почуття, потреба, прохання. Деескалація, Я-повідомлення, встановлення меж, переговори на основі інтересів. Медіаційність без підміни професійної медіації.

Тема 6. Критичне й системне мислення та прийняття рішень. Формулювання проблеми, розмежування фактів, суджень і припущень. Якість і надійність інформації, логічні помилки, когнітивні упередження та інформаційні маніпуляції. Причинно-наслідковий аналіз 5 Why і діаграма Ішікави. Генерування альтернатив, критерії вибору, матриця рішень, аналіз ризиків і наслідків. Рефлексія рішення та відповідальність за нього.

Змістовий модуль 4. Креативність та етичне лідерство в контексті soft skills.

Тема 7. Самоорганізація, увага і професійна продуктивність. Цінності, пріоритети, цілі й обмеження. Планування часу й навантаження: матриця Ейзенхауера, time blocking, Pomodoro, канбан і тижневий огляд. Прокрастинація, цифрові відволікання, межі доступності та відновлення. Реалістичне планування в умовах невизначеності й повітряних тривог. Персональна система самоорганізації без культу надпродуктивності.

Тема 8. Креативність і дизайн-мислення у соціальній сфері. Дивергентне й конвергентне мислення, умови психологічно безпечного продукування ідей. Техніки SCAMPER, випадковий стимул, мозковий штурм і морфологічна матриця. Емпатія, визначення проблеми, ідеяція, прототипування та тестування. Співтворення з користувачами, доступність, етичність і реалістичність рішення.

Змістовий модуль 5. Публічна комунікація і персональна траєкторія розвитку в контексті soft skills.

Тема 9. Лідерство, мотивація й етика впливу. Формальне й неформальне лідерство, сервантне та ситуаційне лідерство. Вибір стилю відповідно до завдання, готовності команди й ризиків. Мотивація, делегування, підтримка автономії та відповідальності. Влада, вплив, маніпуляція й професійні межі. Інклюзивне лідерство, протидія стереотипам і упередженням, етичне рішення в дилемі.

Тема 10. Публічна комунікація і презентація професійних рішень. Аналіз аудиторії, мета, теза, аргументація й структура виступу. Сторітелінг без експлуатації чужого досвіду. Візуальна грамотність, доступність слайдів і робота з даними. Голос, темп, невербальна поведінка, взаємодія з аудиторією та відповіді на запитання. Подолання тривоги. Презентація результатів особистого розвитку й підсумкова рефлексія.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с. р.		л	п	ла б	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Самопізнання, комунікація і саморегуляція в контексті soft skills.												
Тема 1. Soft skills як ресурс професійної дієздатності	15	2	1	–	–	12	15	2	–	–	–	13
Тема 2. Професійна комунікація й активне слухання	15	2	1	–	–	12	15	–	2	–	–	13
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	30	4	2	–	–	24	30	2	2	–	–	26
Змістовий модуль 2. Команда, фасилітація і конфлікт-компетентність в контексті soft skills.												
Тема 3. Емоційний інтелект, саморегуляція і життєстійкість.	15	2	2	–	–	11	15	–	2	–	–	13
Тема 4. Командна взаємодія та фасилітація.	15	2	2	–	–	11	15	2	–	–	–	13
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	30	4	4	–	–	22	30	2	2	–	–	26
Змістовий модуль 3. Мислення, рішення і самоорганізація в контексті soft skills.												
Тема 5. Конфлікт-компетентність і переговори	15	2	2	–	–	11	15	–	–	–	–	15
Тема 6. Критичне й системне мислення та прийняття рішень	15	2	2	–	–	11	15	–	2	–	–	13
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	30	4	4	–	–	22	30	–	2	–	–	28
Змістовий модуль 4. Креативність та етичне лідерство в контексті soft skills.												
Тема 7. Самоорганізація, увага і професійна продуктивність	15	2	2	–	–	11	15	2	–	–	–	13
Тема 8. Креативність і дизайн-мислення у соціальній сфері	15	2	2	–	–	11	15	–	2	–	–	13
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	30	4	4	–	–	22	30	2	2	–	–	26

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 5. Публічна комунікація і персональна траєкторія розвитку в контексті soft skills.												
Тема 9. Лідерство, мотивація й етика впливу	15	3	2	–	–	10	15	2	–	–	–	13
Тема 10. Публічна комунікація і презентація професійних рішень	15	3	2	–	–	10	15	–	2	–	–	13
<i>Разом за змістовим модулем 5</i>	30	6	4	–	–	20	30	2	2	–	–	26
Усього годин	150	22	18	–	–	110	150	8	10	–	–	132

Методи навчання: інтерактивні проблемно-орієнтовані лекції з короткими циклами «концепт — демонстрація — тренувальна дія — рефлексія»; діагностичне самооцінювання; аналіз кейсів і комунікативних фрагментів; мікровправи на активне слухання, саморегуляцію, аргументацію та зворотний зв'язок; командні й фасилітаційні вправи; моделювання конфлікту, переговорів і професійного рішення; дизайн-мислення та прототипування; критичний аналіз інформації; взаємооцінювання за чеклистами; ведення рефлексивного щоденника й індивідуального портфолію розвитку soft skills; синхронні та рівноцінні асинхронні формати.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять):

Навчання організовано як практико-орієнтовані інтерактивні лекції та керована самостійна робота. Кожна лекція містить коротке тренувальне відпрацювання, однак це не замінює окремих практичних годин у навчальному плані. Результати навчальної діяльності накопичуються в індивідуальному портфолію розвитку soft skills: стартовий профіль, цілі, артефакти виконаних завдань, отриманий зворотний зв'язок, рефлексія прогресу та план подальшого розвитку. За повітряної тривоги або нестабільного зв'язку синхронна діяльність припиняється чи переноситься; передбачено рівноцінний асинхронний формат без штрафування.

Усі кейси є навчальними або належно анонімізованими. Передавання персональних, службових і чутливих даних третім особам та інструментам ШІ заборонено. Здобувачі не зобов'язані розкривати власний сімейний, травматичний або інший приватний досвід.

За обставин, пов'язаних із повітряними тривогами, обстрілами, перебоями зв'язку чи електропостачання, вимушеним переміщенням або доглядовими обов'язками, надається рівноцінна асинхронна можливість виконання. Вона перевіряє ті самі результати, має зіставні складність і максимальну кількість балів та може передбачати письмову структуровану відповідь, аудіо- чи відеозапис, аналіз кейсу, допис у Moodle або інший доступний формат. Оцінюється зміст результату, а не технічна форма подання.

Заохочується висловлювання власної точки зору, творчий підхід до виконання передбачених програмою курсу завдань. Обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності. Академічна доброчесність передбачає самостійність виконання, належне цитування та достовірність результатів. Генеративний ШІ можна використовувати для пошуку ідей, структурування або мовного редагування, але не замість професійного аналізу; суттєве використання декларується, а відповідальність за зміст, факти та джерела несе здобувач.

Результати неформальної та/або інформальної освіти можуть бути визнані відповідно до процедур БДПУ, якщо їх зміст, обсяг і підтверджені результати відповідають ОК або його окремих частині.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: комп'ютер або мобільний пристрій із доступом до інтернету; Zoom, Moodle БДПУ, Microsoft Office або сумісні застосунки; цифрові дошки й опитувальники; засоби аудіо- чи відеозапису лише за добровільною згодою. У кейсах використовуються вигадані або знеособлені дані; завантажувати персональні чи чутливі відомості до цифрових сервісів і систем генеративного ШІ заборонено.

Система оцінювання та вимоги:

Навчання поєднує опрацювання першоджерел із правовим аналізом професійних ситуацій. Курс не дублює дисципліну «Майстерність медіатора»: техніки медіації розглядаються лише в частині, необхідній для тлумачення добровільності, інформованої згоди, конфіденційності, неупередженості, безпеки, якості та юридичних наслідків процедури. Результати завдань утворюють портфоліо правового супроводу наскрізного медіаційного кейсу.

Усі кейси є навчальними або належно анонімізованими. Передавання персональних, службових і чутливих даних третім особам та інструментам ШІ заборонено. Здобувачі не зобов'язані розкривати власний сімейний, травматичний або інший приватний досвід.

За обставин, пов'язаних із повітряними тривогами, обстрілами, перебоями зв'язку чи електропостачання, вимушеним переміщенням або доглядовими обов'язками, надається рівноцінна асинхронна можливість виконання. Вона перевіряє ті самі результати, має зіставні складність і максимальну кількість балів та може передбачати письмову структуровану відповідь, аудіо- чи відеозапис, аналіз кейсу, допис у Moodle або інший доступний формат. Оцінюється зміст результату, а не технічна форма подання.

Заохочується висловлювання власної точки зору, творчий підхід до виконання передбачених програмою курсу завдань. Обов'язковим є дотримання принципів академічної доброчесності. Академічна доброчесність передбачає самостійність виконання, належне цитування та достовірність результатів. Генеративний ШІ можна використовувати для пошуку ідей, структурування або мовного редагування, але не замість професійного аналізу; суттєве використання декларується, а відповідальність за зміст, факти та джерела несе здобувач.

Результати неформальної та/або інформальної освіти можуть бути визнані відповідно до процедур БДПУ, якщо їх зміст, обсяг і підтверджені результати відповідають ОК або його окремих частині.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: комп'ютер або мобільний пристрій, Zoom, Moodle БДПУ, Microsoft Office або сумісні програми; офіційні бази законодавства України, ООН, Ради Європи та ЄС; цифрові шаблони правового аналізу й медіаційних документів. Використовуються лише вигадані або знеособлені кейси; персональні й конфіденційні дані не передаються цифровим сервісам або системам ШІ.

Система оцінювання та вимоги:

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених планами семінарських, самостійних, індивідуальних робіт тощо.

За кожною з десяти тем формується тематичний бал (максимум 10 балів / тема): робота на семінарському занятті або рівноцінне асинхронне завдання – до 5 балів; самостійна аналітична робота з елементами індивідуально-дослідного завдання – до 5 балів.

Підсумковий бал (залік) визначається як сума десяти тематичних балів:

$$T1 + T2 + T3 + T4 + T5 + T6 + T7 + T8 + T9 + T10 = \max 100 \text{ балів,}$$

де Т... – тематичний бал за кожну з 10-ти тем змістових модулів.

Оцінювання здійснюється відповідно до змісту й вимог конкретного завдання з урахуванням таких загальних критеріїв:

- відповідність виконаної роботи поставленому завданню;
- правильність, повнота і доказовість;
- здатність аналізувати, узагальнювати й формулювати обґрунтовані висновки;
- самостійність виконання;
- логічність, структурованість і зрозумілість викладу;
- коректне використання професійної термінології та джерел;
- дотримання академічної доброчесності й установлених вимог до подання роботи.

Синхронна й асинхронна форми виконання є рівноцінними та оцінюються за однаковими змістовими критеріями. Форма подання роботи сама собою не може бути підставою для зниження оцінки.

Робота, яку не подано, або робота, зміст якої не відповідає завданню, оцінюється у 0 балів. Порушення академічної доброчесності є підставою для незарахування роботи відповідно до нормативних документів БДПУ.

Критерії оцінювання результатів виконання завдань

1. Виступ або відповідь на семінарському занятті передбачає розкриття запропонованого питання, участь в аналізі проблеми чи професійної ситуації, аргументоване висловлення власної позиції та відповіді на уточнювальні запитання.

бали	критерії оцінювання
5	Відповідь повністю розкриває питання, є правильною, логічною, структурованою й аргументованою. Здобувач демонструє системне розуміння матеріалу, доречно використовує професійну термінологію, теоретичні положення, приклади або дані, формулює обґрунтовані висновки та може застосувати знання для аналізу проблеми чи професійної ситуації.
4	Питання розкрито правильно і достатньо повно. Відповідь логічна та аргументована, однак містить окремі несуттєві неточності, недостатньо деталізовані положення або незначні труднощі із застосуванням знань. Висновки загалом обґрунтовані.
3	Розкрито основний зміст питання, але відповідь переважно описова, неповна або недостатньо структурована. Аргументація, приклади чи висновки частково поверхові. Наявні окремі змістові помилки, які не спотворюють загального розуміння теми.
2	Продемонстровано фрагментарне розуміння матеріалу. Відповідь частково відповідає питанню, містить суттєві прогалини або помилки, має слабку логіку й майже не містить аргументації. Застосування професійних понять ускладнене.
1	Відповідь обмежується окремими правильними положеннями, визначеннями або прикладами, але не розкриває суті питання. Відсутні цілісність, аргументація і самостійний висновок; наявні суттєві змістові помилки.
0	Відповідь не надано, вона не стосується поставленого питання або роботу не може бути зараховано через порушення академічної доброчесності.

2. Самостійна аналітична робота з елементами індивідуально-дослідного завдання може передбачати аналіз наукових і нормативних джерел, порівняння концепцій або підходів, підготовку аналітичної записки, есе, огляду, таблиці, схеми, тез, відповідей на проблемні питання чи іншого теоретико-аналітичного результату. Елементи індивідуально-дослідного завдання передбачають застосування теоретичних знань для розв'язання професійної,

дослідницької або практико-орієнтованої задачі, результатом чого може бути план, модель, алгоритм, заповнений професійний документ, методична розробка, просвітницький матеріал, презентація, аналітичний звіт або інший завершений практичний продукт.

Робота виконується переважно асинхронно та подається через Moodle у визначеній викладачем формі. Вимоги до змісту, орієнтовного обсягу, структури, джерел і терміну подання зазначаються в описі конкретного завдання. Практичне завдання може виконуватися і презентуватися синхронно або подаватися асинхронно через Moodle. За асинхронного виконання здобувач подає готовий практичний продукт і, якщо це передбачено завданням, стисле обґрунтування прийнятих рішень у письмовій, аудіо- чи відеоформі.

<i>бали</i>	<i>критерії оцінювання</i>
5	Завдання виконано повністю. Матеріал проаналізовано системно, критично і самостійно; використано доречні та достовірні джерела. Положення аргументовані, взаємозв'язки розкриті, висновки обґрунтовані й безпосередньо впливають з аналізу. Робота логічно структурована, коректно оформлена і не містить змістових помилок. Практичний продукт повністю відповідає завданню, є завершеним, професійно обґрунтованим, самостійним і придатним до практичного застосування. Коректно використано теоретичні положення, методи, алгоритми та джерела. Ураховано контекст, потреби цільової групи, етичні вимоги, можливі ризики й обмеження. Рішення реалістичні, послідовні та належно аргументовані.
4	Основні вимоги виконано. Робота демонструє правильне розуміння проблеми, достатню аналітичність і доречне використання джерел. Окремі положення або висновки потребують глибшого обґрунтування; наявні незначні змістові чи структурні недоліки. Основні вимоги практичного завдання виконано. Запропоновані рішення правильні, логічні й загалом реалістичні. Практичний продукт має незначні змістові або технічні недоліки; окремі рішення потребують додаткового обґрунтування чи конкретизації.
3	Розкрито основні положення теми, однак робота переважно репродуктивна. Аналіз, порівняння й узагальнення представлені частково. Наявні помітні прогалини, неточності або недоліки у використанні джерел, але загальний зміст завдання зрозумілий. Продемонстровано базову здатність застосовувати знання на практиці. Запропоновано загалом прийнятне рішення, але воно частково шаблонне, непослідовне або недостатньо адаптоване до конкретної ситуації. Наявні помітні змістові й методичні недоліки.
2	Завдання виконано частково. Подано окремі релевантні положення, але цілісного аналізу немає. Структура нечітка, джерела використано обмежено або некритично, висновки формальні чи недостатньо обґрунтовані. Практичне завдання виконано частково. Практичне рішення фрагментарне, недостатньо обґрунтоване або лише частково відповідає вихідним умовам. Пропущено важливі етапи чи компоненти; можливості застосування продукту обмежені.
1	Подано мінімальний обсяг інформації, що лише частково стосується завдання. Аналіз і самостійні висновки практично відсутні; переважають помилкові, непов'язані або механічно відтворені положення. Практична робота лише формально стосується завдання. Запропоновані дії переважно необґрунтовані, нереалістичні або суперечливі. Практичний продукт

	не може бути використаний без суттєвого доопрацювання.
0	Роботу не подано, її зміст не відповідає завданню, вона не містить визначеного практичного результату або роботу не може бути зараховано через порушення академічної доброчесності.

Нарахування рейтингових балів здійснюється відповідно до критеріїв оцінювання (не пізніше ніж за тиждень після проведення семінарського заняття), систематизованих для кожного з видів робіт та представлено на електронній навчальній платформі Moodle БДПУ.

Шкала оцінювання

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел

Основні

1. Богдан Ж. Б. Психологія soft skills майбутнього фахівця : дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.07. Харків, 2025. Державний реєстраційний номер 0525U000323. URL: <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0525U000323/>
2. Богдан Ж., Середа Н., Солодовник Т. Формування комунікативної компетентності студентів закладів вищої освіти : монографія. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 262 с.
3. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
4. Технології тренінгу: розвиток soft skills. Книга 1: навч.-метод. посіб. / за наук.ред. Л. Ніколаєва. Київ: 7БЦ, 2025. 256 с.
5. Технології тренінгу: розвиток soft skills. Книга 2: навч.-метод. посіб. / за наук.ред. Л. Ніколаєва. Київ: 7БЦ, 2025. 204 с.

Додаткові

6. UNICEF. Comprehensive Life Skills Framework. URL: <https://www.unicef.org/india/media/2571/file/Comprehensive-lifeskills-framework.pdf>
7. Council of Europe. Reference Framework of Competences for Democratic Culture. Volume 1: Context, concepts and model. Strasbourg. URL: <https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture>
8. OECD. Skills for Social Progress: The Power of Social and Emotional Skills. URL: <https://doi.org/10.1787/9789264226159-en>
9. World Economic Forum. Future of Jobs Report 2025. Geneva: WEF, 2025. URL: <https://www.weforum.org/publications/the-future-of-jobs-report-2025/>

Інформаційні ресурси

10. Дія.Освіта: національна освітня платформа. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/>
11. Prometheus: українська платформа онлайн-освіти. URL: <https://prometheus.org.ua/>
12. Бібліотека БДПУ. URL: <https://library.bdpu.org.ua/>

13. Електронна підтримка навчання Moodle БДПУ. URL: <https://edu.bdpu.org/login/index.php>